

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

УДК: 657:336

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20331359>

**Порівняльний аналіз міжнародних та європейських стандартів
нефінансового звітування**

Беженар Альона Юріївна

доктор філософії, старший викладач кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу, Київський національний економічний університет імені Вадима

Гетьмана, <https://orcid.org/0000-0002-9730-5585>

Стащенко Юлія Вікторівна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу, Київський національний економічний університет імені

Вадима Гетьмана, <https://orcid.org/0000-0001-6909-4074>

Прийнято: 06.05.2026 | Опубліковано: 21.05.2026

***Анотація:** У статті комплексно досліджено сутність, економічний зміст і трансформаційне значення нефінансового звітування в умовах глобалізації світової економіки, посилення конкуренції, цифровізації бізнес-процесів та зростання вимог до прозорості й підзвітності діяльності підприємств. Доведено, що традиційна фінансова звітність є обмеженою з точки зору відображення повного спектра впливів діяльності компаній, зокрема на довкілля, соціальне середовище та систему корпоративного управління, що обумовлює необхідність активного розвитку нефінансової звітності. Визначено її роль як важливого інструменту формування довіри з*

боку інвесторів, кредиторів, держави та суспільства, а також як чинника підвищення прозорості, відповідальності та ефективності управління підприємствами. Розкрито значення нефінансової звітності у контексті концепції ESG, яка інтегрує екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності бізнесу та виступає ключовим орієнтиром для прийняття інвестиційних рішень. Проведено поглиблений порівняльний аналіз міжнародних стандартів нефінансового звітування, зокрема GRI, SASB, TCFD та ISSB, а також європейських підходів, сформованих на основі директив NFRD і CSRD та стандартів ESRS. Встановлено ключові відмінності між міжнародними та європейськими стандартами за критеріями обов'язковості застосування, рівня регуляторного впливу, структури, цільового спрямування, ступеня деталізації та географічного охоплення. Обґрунтовано необхідність гармонізації національної системи нефінансового звітування в Україні з міжнародними та європейськими вимогами як стратегічної передумови інтеграції до європейського економічного простору, підвищення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності вітчизняних підприємств. Окреслено сучасні тенденції розвитку нефінансового звітування, серед яких стандартизація показників, інтеграція фінансової та нефінансової інформації, цифровізація процесів звітування, розвиток інтегрованої звітності, а також посилення ролі ESG-факторів у стратегічному управлінні, оцінці ризиків і формуванні довгострокової вартості бізнесу.

Ключові слова: нефінансове звітування, ESG, сталий розвиток, міжнародні стандарти, європейські стандарти, корпоративне управління, прозорість, інвестиційна привабливість.

Comparative analysis of international and European non-financial reporting standards

Alyona Bezhenar,

Kyiv National University of Economics named after Vadym Hetman

<https://orcid.org/0000-0002-9730-5585>

Yuliia Stashenko,

Kyiv National University of Economics named after Vadym Hetman

<https://orcid.org/0000-0001-6909-4074>

Abstract: *The article provides a comprehensive study of the essence, economic content, and transformative significance of non-financial reporting in the context of globalization of the world economy, intensified competition, digitalization of business processes, and increasing requirements for transparency and accountability of enterprises. It is proven that traditional financial reporting is limited in terms of reflecting the full range of impacts of company activities, particularly on the environment, social sphere, and corporate governance systems, which necessitates the active development of non-financial reporting. Its role is defined as an important tool for building trust among investors, creditors, the state, and society, as well as a factor in enhancing transparency, responsibility, and management efficiency of enterprises. The significance of non-financial reporting is revealed within the framework of the ESG concept, which integrates environmental, social, and governance aspects of business activities and serves as a key guideline for investment decision-making. A comprehensive comparative analysis of international non-financial reporting standards, including GRI, SASB, TCFD, and ISSB, as well as European approaches based on the NFRD and CSRD directives and ESRS standards, is conducted. Key differences between international and European standards are identified according to criteria such as mandatory*

application, level of regulatory influence, structure, purpose, degree of detail, and geographical scope. The necessity of harmonizing Ukraine's national non-financial reporting system with international and European requirements is substantiated as a strategic prerequisite for integration into the European economic area, increasing investment attractiveness, and enhancing the competitiveness of domestic enterprises. Current trends in the development of non-financial reporting are outlined, including the standardization of indicators, integration of financial and non-financial information, digitalization of reporting processes, development of integrated reporting, and strengthening the role of ESG factors in strategic management, risk assessment, and the formation of long-term business value.

Keywords: *non-financial reporting; ESG; sustainable development; international standards; European standards; corporate governance; transparency; investment attractiveness.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації економіки, посилення вимог до прозорості діяльності компаній та зростання ролі сталого розвитку значно підвищується значення нефінансового звітування. Традиційна фінансова звітність більше не здатна повною мірою відобразити всі аспекти діяльності підприємств, зокрема їхній вплив на суспільство, довкілля та систему корпоративного управління. Саме тому в міжнародній практиці активно розвивається система нефінансової звітності, яка дозволяє розкривати інформацію щодо екологічних, соціальних та управлінських аспектів діяльності підприємств. Нефінансове звітування є важливим інструментом забезпечення прозорості діяльності підприємств та формування довіри між бізнесом, інвесторами, державою і суспільством. Воно сприяє підвищенню відповідальності компаній перед зацікавленими сторонами та забезпечує можливість оцінки їхнього внеску у сталий розвиток економіки. У

зв'язку з цим міжнародні організації та регулятори розробляють стандарти і рекомендації щодо підготовки та розкриття нефінансової інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання нефінансового звітування активно висвітлюються у працях як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Значний внесок у розвиток теоретичних і практичних засад нефінансової звітності зробили Р. Еклз (R. Eccles), М. Крузе (M. Krzus), Дж. Елкінгтон (J. Elkington), які обґрунтували концепції сталого розвитку та інтегрованої звітності [9,10]. У сучасних дослідженнях нефінансове звітування розглядається як ключовий інструмент підвищення прозорості бізнесу, управління ризиками та формування довіри з боку інвесторів. Серед українських учених вагомий внесок у розвиток цієї тематики зробили М. Бондар, І. Бланк, М. Корягін, О. Кузьмін, В. Жук, Л. Ловінська, С. Голов, Т. Давидюк, Н. Малюга, О. Цятковська [1,2,3,4,5,6,7], які досліджують питання розвитку бухгалтерського обліку, інтегрованої та нефінансової звітності, а також впровадження ESG-підходів в управління підприємствами.

Окремий напрям досліджень присвячений європейському регулюванню нефінансового звітування, зокрема впровадженню директив NFRD і CSRD та стандартів ESRS, що аналізуються у працях А. Хорішні (A. Horisch) та С. Шальтеггера (S. Schaltegger) [8]. У наукових публікаціях підкреслюється перехід від добровільного до обов'язкового розкриття нефінансової інформації, необхідність її стандартизації, підвищення якості та забезпечення аудиту. Водночас дослідники наголошують на наявності проблем гармонізації міжнародних і європейських стандартів, забезпечення порівнянності показників та адаптації національних систем звітності, що зумовлює актуальність подальших досліджень у цій сфері.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість наукових досліджень у сфері нефінансового звітування, низка важливих аспектів залишається недостатньо опрацьованою

як у теоретичному, так і в практичному вимірах. Зокрема, потребує подальшого дослідження проблема гармонізації міжнародних стандартів нефінансового звітування (GRI, SASB, ISSB) з європейськими вимогами, зокрема стандартами ESRS, що ускладнюється відмінностями у підходах до розкриття інформації, рівні її деталізації та обов'язковості застосування. Недостатньо вирішеним залишається питання забезпечення порівнянності нефінансових показників між компаніями різних галузей і країн, що обмежує можливості ефективного аналізу та прийняття інвестиційних рішень.

Крім того, актуальною є проблема методичного забезпечення формування нефінансової звітності, зокрема відсутність уніфікованих підходів до оцінки ESG-показників, їх кількісного вимірювання та верифікації. Недостатньо дослідженими залишаються питання інтеграції нефінансової та фінансової звітності, а також впливу нефінансової інформації на вартість підприємства та його інвестиційну привабливість. В українському контексті особливої уваги потребує адаптація національної системи обліку та звітності до вимог Європейського Союзу, зокрема імплементація директиви CSRD, що супроводжується організаційними, нормативними та кадровими викликами. Це зумовлює необхідність подальших наукових досліджень і розроблення практичних рекомендацій щодо ефективного впровадження нефінансового звітування в діяльність підприємств.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є узагальнення теоретичних засад та здійснення порівняльного аналізу міжнародних і європейських стандартів нефінансового звітування, визначення їх ключових особливостей, переваг і відмінностей, а також обґрунтування напрямів гармонізації національної системи нефінансової звітності України з урахуванням сучасних вимог сталого розвитку та євроінтеграційних процесів. Для досягнення поставленої мети у статті визначено такі основні завдання: дослідити економічну сутність та значення нефінансового звітування в

сучасних умовах; розкрити зміст та роль концепції ESG у формуванні нефінансової інформації; проаналізувати ключові міжнародні стандарти нефінансового звітування (GRI, SASB, TCFD, ISSB) та визначити їх особливості; дослідити європейську систему регулювання нефінансової звітності, зокрема директиви NFRD, CSRD та стандарти ESRS; здійснити порівняльний аналіз міжнародних і європейських стандартів за основними критеріями; визначити проблеми та виклики впровадження нефінансового звітування; обґрунтувати напрями гармонізації національної системи звітності України з міжнародними та європейськими вимогами.

Цілями статті є формування цілісного наукового підходу до розуміння нефінансового звітування як інструменту забезпечення прозорості та сталого розвитку бізнесу, виявлення сучасних тенденцій його розвитку, а також визначення практичних аспектів і перспектив впровадження міжнародних та європейських стандартів у вітчизняну практику господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. У статті розкрито теоретичні засади нефінансового звітування та обґрунтовано його значення як інструменту забезпечення прозорості й сталого розвитку підприємств. Проведено порівняльний аналіз міжнародних і європейських стандартів нефінансової звітності та визначено ключові напрями їх гармонізації в Україні. Особливе значення у сфері нефінансового звітування мають міжнародні стандарти, зокрема стандарти Global Reporting Initiative (GRI), стандарти Sustainability Accounting Standards Board (SASB), рекомендації Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), а також нові стандарти International Sustainability Standards Board (ISSB). Водночас у Європейському Союзі сформовано власну систему регулювання нефінансового звітування, яка базується на директивах ЄС та нових Європейських стандартах звітності зі сталого розвитку (European Sustainability Reporting Standards – ESRS) [11-18].

У зв'язку з інтеграцією України до європейського економічного простору та поступовим впровадженням принципів сталого розвитку особливої актуальності набуває питання гармонізації національної практики нефінансового звітування з міжнародними та європейськими стандартами [8]. Нефінансове звітування є системою розкриття інформації про діяльність підприємства, яка не відображається у традиційній фінансовій звітності, але має важливе значення для оцінки сталості та довгострокового розвитку компанії [3].

Основними складовими нефінансового звітування є:

- екологічна інформація (environmental);
- соціальна відповідальність (social);
- корпоративне управління (governance).

Ці компоненти формують концепцію ESG (Environmental, Social, Governance), яка сьогодні є ключовим орієнтиром для інвесторів та міжнародних фінансових інституцій [10].

Нефінансова звітність дозволяє:

- оцінити вплив діяльності підприємства на довкілля;
- визначити соціальні аспекти діяльності компанії;
- проаналізувати систему корпоративного управління;
- оцінити ризики сталого розвитку [6].

У сучасній економіці нефінансове звітування стає важливим елементом корпоративної стратегії підприємств та інструментом формування їхньої репутації. У світовій практиці сформовано декілька основних систем стандартів нефінансової звітності.

Стандарти Global Reporting Initiative (GRI) є одними з найбільш поширених у світі стандартів нефінансового звітування. Вони були розроблені з метою створення універсальної системи розкриття інформації щодо сталого розвитку підприємств.

Основні характеристики стандартів GRI:

- універсальність застосування;
- орієнтація на зацікавлені сторони;
- широке охоплення ESG-показників;
- глобальне використання.

GRI включає три основні групи стандартів:

1. універсальні стандарти;
2. тематичні стандарти;
3. галузеві стандарти.

Стандарти Sustainability Accounting Standards Board (SASB) орієнтовані на розкриття інформації, що є фінансово суттєвою для інвесторів. Особливості SASB:

- галузева специфіка;
- орієнтація на інвесторів;
- фокус на фінансових ризиках сталого розвитку.

SASB визначає показники для понад 70 галузей економіки.

Рекомендації Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) спрямовані на розкриття кліматичних ризиків. TCFD базується на чотирьох ключових елементах:

- управління;
- стратегія;
- управління ризиками;
- показники та цілі.

У 2021 році було створено International Sustainability Standards Board (ISSB), який розробляє глобальні стандарти звітності зі сталого розвитку.

Основні стандарти ISSB:

- IFRS S1 – загальні вимоги до розкриття інформації щодо сталого розвитку;

- IFRS S2 – розкриття кліматичних ризиків.

У Європейському Союзі система нефінансового звітування регулюється законодавством ЄС.

Директива Non-Financial Reporting Directive (NFRD) була прийнята у 2014 році. Вона зобов'язала великі компанії розкривати інформацію щодо:

- екологічних питань;
- соціальної політики;
- прав людини;
- боротьби з корупцією.

У 2022 році була прийнята нова Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). CSRD значно розширює вимоги до нефінансової звітності:

- охоплює більше компаній;
- встановлює єдині стандарти звітності;
- передбачає аудит нефінансової інформації.

У межах CSRD розроблено European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Стандарти ESRS охоплюють:

- екологічні аспекти;
- соціальні аспекти;
- управління компанією.

Порівняльний аналіз міжнародних та європейських стандартів представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні відмінності між міжнародними та європейськими стандартами

Критерій	Міжнародні стандарти	Європейські стандарти
Регулятор	міжнародні організації	Європейський Союз
Обов'язковість	добровільні	обов'язкові
Основна мета	інформування інвесторів	регуляторний контроль
Охоплення	глобальне	ЄС
Структура	різні системи стандартів	єдина система ESRS

Джерело: власна розробка авторів

Впровадження нефінансового звітування забезпечує:

- підвищення прозорості діяльності;
- покращення інвестиційної привабливості;
- зниження ризиків;
- формування довіри до компанії.

Для інвесторів нефінансова звітність є важливим джерелом інформації для оцінки довгострокових ризиків.

Основними тенденціями розвитку нефінансового звітування є:

- стандартизація нефінансових показників;
- інтеграція фінансової та нефінансової звітності;
- посилення ролі ESG;
- цифровізація звітності.

Отже, впровадження нефінансового звітування є важливим чинником підвищення прозорості, інвестиційної привабливості та довіри до підприємств, а також ефективним інструментом управління ризиками. Сучасні тенденції його розвитку свідчать про поступову стандартизацію, інтеграцію з фінансовою звітністю та зростання ролі ESG і цифрових технологій у формуванні звітної інформації.

Висновки. Результати проведеного дослідження свідчать про те, що міжнародні та європейські стандарти нефінансового звітування мають спільну стратегічну мету — забезпечення прозорості діяльності підприємств, підвищення рівня їх підзвітності та сприяння досягненню цілей сталого розвитку. Нефінансова звітність поступово перетворюється на невід’ємний елемент сучасної системи корпоративного управління, що дозволяє комплексно оцінювати діяльність підприємств з урахуванням екологічних, соціальних і управлінських аспектів.

Водночас встановлено, що міжнародні стандарти характеризуються більшою гнучкістю, адаптивністю до різних умов господарювання та

глобальним охопленням, що забезпечує їх широке застосування у світовій практиці. На відміну від них, європейські стандарти мають чітко виражене регуляторне спрямування, визначають обов'язкові вимоги до розкриття інформації та орієнтовані на забезпечення уніфікованості й порівнянності звітних даних у межах Європейського Союзу. Запровадження директиви CSRD та стандартів ESRS є важливим кроком у напрямі систематизації та стандартизації нефінансового звітування, що підвищує якість, достовірність і доступність інформації для користувачів.

Для України впровадження міжнародних і європейських стандартів нефінансової звітності є важливою передумовою інтеграції до європейського економічного простору, адаптації національної системи обліку до сучасних вимог та підвищення прозорості діяльності підприємств. Це сприятиме зміцненню довіри з боку інвесторів, розширенню доступу до міжнародних фінансових ресурсів, підвищенню інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу. Водночас ефективне впровадження цих стандартів потребує вдосконалення нормативно-правової бази, розвитку методичного забезпечення, підготовки кваліфікованих кадрів та активного впровадження сучасних цифрових технологій у процеси звітування. У перспективі це дозволить сформувати ефективну систему нефінансового звітування, що відповідатиме міжнародним вимогам і сприятиме сталому розвитку економіки України.

Список використаних джерел

1. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент. Київ : Ніка-Центр, 2017. 656 с.
URL: https://pidru4niki.com/finansoviy_menedzhment_blank
2. Бондар М. І., Цятковська О. В. Нефінансова звітність в управлінні державними установами // Економіка та суспільство. 2024. № 4. С. 34–40. URL: <https://www.researchgate.net/publication/388576416>

3. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні: сучасний стан і розвиток. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 400 с. URL: <http://culonline.com.ua>
4. Давидюк Т. В. Нефінансова звітність підприємств: сучасні тенденції та перспективи розвитку // Економіка та держава. 2020. № 5. С. 45–50. URL: <http://www.economy.in.ua>
5. Жук В. М. Бухгалтерський облік у системі сталого розвитку підприємств // Бухгалтерський облік і аудит. 2019. № 3. С. 5–12. URL: <http://nbuv.gov.ua>
6. Корягін М. В., Кузьмін О. Є. Нефінансова звітність як інструмент управління підприємством // Менеджмент та підприємництво в Україні. 2021. № 2. С. 112–118. URL: <http://science.lpnu.ua>
7. Ловінська Л. Г. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації // Фінанси України. 2018. № 1. С. 7–20. URL: <http://nbuv.gov.ua>
8. Schaltegger, S., Hansen, E., & Lüdeke-Freund, F. (2016), Business Models for Sustainability, Журнал: Organization & Environment
9. Eccles R. G., Krzus M. P. The Integrated Reporting Movement: Meaning, Momentum, Motives, and Materiality. Hoboken : John Wiley & Sons, 2015. 336 p. URL: <https://www.wiley.com/en-us/The+Integrated+Reporting+Movement-p-9781118892880>
10. Elkington J. Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business. Oxford : Capstone, 1997. 424 p. URL: <https://books.google.com/books?id=7E0cAQAAIAAJ>
11. European Commission. Directive 2014/95/EU on non-financial reporting (NFRD). Brussels, 2014. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014L0095>

12. European Commission. Directive (EU) 2022/2464 on corporate sustainability reporting (CSRD). Brussels, 2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>

13. European Financial Reporting Advisory Group. European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Brussels : EFRAG, 2023. URL: <https://www.efrag.org/lab3>

14. Global Reporting Initiative. GRI Standards. Amsterdam : GRI, 2021. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/>

15. International Sustainability Standards Board. IFRS S1 General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information. London : IFRS Foundation, 2023. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards/>

16. International Sustainability Standards Board. IFRS S2 Climate-related Disclosures. London : IFRS Foundation, 2023. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards/>

17. Sustainability Accounting Standards Board. SASB Standards. San Francisco : SASB, 2020. URL: <https://www.sasb.org/standards/>

18. Task Force on Climate-related Financial Disclosures. Recommendations of the TCFD. Basel : Financial Stability Board, 2017. URL: <https://www.fsb-tcfid.org/recommendations/>